

سرمقاله: چالش همه گیری کرونا در کتابخانه^۱

کرونا و دوران پاندمی دنیا را متحول کرده است به طوری که بسیاری از مشاغل ناچار شدند در روند کارهای خود تجدید نظر کرده و به دنبال راه حل ها و برنامه های جدیدی برای انجام امور خود باشند، کتابخانه ها نیز مستثنا نبودند. مشکلات مختلفی در ارتباط با ارائه خدمات کتابخانه های دانشگاهی در دوران پاندمی ایجاد شد و از جمله راه حل ها و راه کارهای می توان به انجام امور به صورت دور کاری، ارائه هر چه بیشتر خدمات در فضای مجازی و شبکه ها اجتماعی، تهیه بیشتر منابع الکترونیک، دسترسی های بیشتر از راه دور به منابع، تبدیل کردن منابع چاپی به الکترونیکی، بستن قراردادها و تفاهم نامه ها با ناشران و کارگزاران الکترونیک، فروشگاه های کتاب های الکترونیکی و اداره پست جهت همکاری و ..... اشاره کرد. اما در بررسی دقیق تر فرآیندهای کتابخانه می توان فهمید که تاثیر گذاری کرونا بر خدمات متنوع کتابخانه ها نیز متفاوت بود. در جدول ذیل از این رویکرد به آثار و پیامدهای احتمالی بحران کرونا بر فعالیتهای کتابخانه و ارائه راهکارهای مختلف جهت انجام فعالیتها پرداخته شده است.

---

^۱ - دکتر زهره عباسی، رئیس مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی

عنوان خدمت	پیامد	راهکار پیشنهادی
امانت و بازگشت کتاب	نبود استاندارد لازم جهت ضد عفونی منابع چاپی و احتمال ابتلای مراجعان و کارمندان به ویروس کرونا. بنابر این ممنوعیت حضور اعضا در مخزن کتاب و عدم دسترسی دقیق به منابع اطلاعاتی مورد نیاز را موجب می شود	تدوین پروتکل بهداشتی، محدود کردن ارائه خدمات به ۲ روز در هفته -قرنطینه کتابهای برگشتی -خدمات دهی به صورت با رعایت کامل پروتکل های بهداشتی - ممنوعیت توقف اعضا در قفسه های کتاب.
سالنهای مطالعه	بسته بودن فضا و احتمال ابتلای دانشجویان و کارمندان به ویروس کرونا لذا تعطیلی سالن های مطالعه و بخش های مباحثه گروهی تا اطلاع ثانوی و محروم شدن مراجعان از این خدمات	-مشخص نمودن فضاهایی بدون سقف در اطراف کتابخانه و در نزدیکی خوابگاهها و تجهیز امکانات ابتدایی در حد میز و صندلی برای مطالعه
دسترسی به منابع علمی (ارائه خدمات مشاوره اطلاعاتی در بخشهای اطلاع رسانی، مرجع، نشریات، پایان نامه ها و ...)	احتمال ابتلای مراجعان و کارمندان به ویروس کرونا لذا تعطیلی این خدمات حضوری	-ارائه خدمات به صورت مجازی و الکترونیکی -پاسخگویی برخط در ساعات اداری مشاوره اطلاعاتی مجازی و تلفنی
تسویه حساب دانشجویان فارغ التحصیل	معطلی و بلا تکلیفی دانشجویان فارغ التحصیل شده و کارکنان و اعضای هیات علمی بازنشسته شده	ارائه درخواست و پیگیری به صورت الکترونیکی و محدود کردن مراجعه به دو روز در هفته تلفنی و
کلاسهای آموزشی دانشجویان	احتمال ابتلای دانشجویان و کارمندان به ویروس کرونا لغو دوره های متنوع آموزشی - پژوهشی دانشجویی	ضبط و تدوین برخی از دوره ها به صورت الکترونیکی و بارگزاری در سایت کتابخانه و همچنین برگزاری دوره ها به صورت مجازی و آنلاین
علم سنجی	احتمال ابتلای اعضای هیئت علمی و کارمندان به ویروس کرونا در صورت مراجعه حضوری	ارائه درخواست و پیگیری به صورت الکترونیکی و تلفنی و شبکه های اجتماعی
تامین منابع علمی	عدم تامین سریع منابع چاپی و عدم دسترسی مستقیم به این منابع به علت تعطیلی نمایشگاه بین المللی کتاب و کاهش فعالیت ناشران	-تامین منابع از طریق کارگزار و خرید الکترونیکی منابع چاپی . بررسی کتابهای اهدایی و ثبت در سیستم جهت ورود به مخزن در این فرصت مناسب -برخی از فعالیتهای که امکان دور کاری دارند به صورت غیر حضوری انجام و بقیه فعالیتهای به صورت حضوری با رعایت پروتکل های تدوین شده انجام شود
فهرست نویسی و سازماندهی منابع	احتمال ابتلای کارمندان به ویروس کرونا	-برخی از فعالیتهای که امکان دور کاری دارند به صورت غیر حضوری انجام و بقیه فعالیتهای به صورت حضوری با رعایت پروتکل های تدوین شده انجام شود - فرصت مناسب برای فهرست نویسی کتابهای باقی مانده و اهدایی رفع رکوردهای اشکالی.